Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 26 listopada 2015 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Konkurencja — Artykuł 101 ust. 1 TFUE — Stosowanie analogicznego uregulowania krajowego — Właściwość Trybunału — Pojęcie „porozumienia mającego na celu ograniczenie konkurencji" — Umowy dzierżawy — Centra handlowe — Przysługujące najemcy referencyjnemu uprawnienie do sprzeciwu wobec wynajmu powierzchni handlowych osobom trzecim

W sprawie C-345/14

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Augstākā tiesa (sąd najwyższy, Łotwa) postanowieniem z dnia 11 lipca 2014 r. r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 17 lipca 2014 r., w postępowaniu:

SIA „Maxima Latvija"

przeciwko

Konkurences padome,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes trzeciej izby, pełniący obowiązki prezesa czwartej izby, J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal i K. Jürimäe (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: M. Wathelet,

sekretarz: M. Aleksejev, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 25 czerwca 2015 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu SIA „Maxima Latvija" przez M. Gailisa i L. Mervinę, advokāti, a także przez A. Šteinmanisa,

— w imieniu rządu łotewskiego przez I. Kalniņša i J. Treijsa-Gigulisa, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu austriackiego przez G. Eberharda, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu polskiego przez B. Majczynę, działającego w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: łotewski.

— w imieniu Komisji Europejskiej przez N. Khana, F. Ronkesa Agerbeeka oraz I. Rubene, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 101 ust. 1 TFUE.

2 Został on przedstawiony w ramach sporu, jaki zaistniał pomiędzy SIA „Maxima Latvija" (zwaną dalej „spółką Maxima Latvija") a Konkurences padome (łotewskim organem ochrony konkurencji) w przedmiocie nałożonej przez ten organ na spółkę Maxima Latvija grzywny stanowiącej sankcję za zawarcie z centrami handlowymi szeregu umów dzierżawy zawierających postanowienie o antykonkurencyjnym celu.

Ramy prawne

3 Artykuł 11 ust. 1 Konkurences likums (łotewskiej ustawy o prawie konkurencji) brzmi następująco:

„Zakazane są i należy uznać za nieważne od momentu ich zawarcia wszelkie porozumienia między podmiotami gospodarczym, których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji na terytorium państwa łotewskiego, w tym porozumienia dotyczące:

[…]

7) Działań (lub zaniechań), w konsekwencji których inny podmiot gospodarczy zostaje zmuszony do opuszczenia danego rynku lub utrudnione zostaje wejście innego potencjalnego podmiotu gospodarczego na dany rynek".

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

4 Maxima Latvija, łotewska spółka działająca w sektorze handlu detalicznego, przede wszystkim artykułów spożywczych, prowadzi sklepy wielkopowierzchniowe. Zawarła ona ze znajdującymi się na Łotwie centrami handlowymi szereg umów dzierżawy dotyczących znajdujących się w tych centrach powierzchni handlowych.

5 Po przeanalizowaniu 119 z tych umów łotewski organ ochrony konkurencji stwierdził, że 12 z nich zawierało postanowienie przyznające spółce Maxima Latvija jako „najemcy referencyjnemu" uprawnienie do wyrażenia zgody wobec wynajmu osobom trzecim powierzchni handlowych niewynajętych tej spółce. Z postanowienia odsyłającego wynika, że ten najemca referencyjny jest oferującym towary konsumpcyjne podmiotem wielkopowierzchniowym, który zajmuje zazwyczaj największą lub najważniejszą część powierzchni danego centrum handlowego.

6 Po stwierdzeniu, że te zawierające rozpatrywane w postępowaniu głównym postanowienie umowy dzierżawy stanowiły porozumienia wertykalne zmierzające do zapobieżenia, ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, łotewski organ ochrony konkurencji wydał decyzję, w której uznał, że porozumienia te naruszają art. 11 ust. 1 pkt 7 ustawy o prawie konkurencji; uznał on przy tym, że nie ma konieczności

wykazywania tego, iż utrudniają one w praktyce poszczególnym podmiotom gospodarczym dostęp do rynku. Ten organ ochrony konkurencji nałożył następnie na spółkę Maxima Latvija grzywnę wynoszącą 25 000 łatów łotewskich (LVL) (około 35 770 EUR).

7 Maxima Latvija wniosła do Administratīvā apgabaltiesa (regionalnego sądu administracyjnego) skargę o stwierdzenie nieważności tej decyzji, która to skarga została oddalona rozstrzygnięciem z dnia 28 czerwca 2013 r. Sąd ten uznał, że ze względu na siłę rynkową, jaką Maxima Latvija dysponowała na rynku sprzedaży detalicznej, zawierane przez nią umowy miały na celu zapobieżenie konkurencji na tym rynku, a zatem że nie ma potrzeby wykazywania skutków, jakie umowy te miałyby pociągać za sobą dla konkurencji.

8 Maxima Latvija wniosła od tego orzeczenia skargę kasacyjną do sądu odsyłającego. Podnosi ona w istocie, że poprzez potwierdzenie dokonanej przez łotewski organ ochrony konkurencji analizy, zgodnie z którą celem rozpatrywanym porozumień było ograniczenie konkurencji, Administratīvā apgabalties (regionalny sąd administracyjny) dopuścił się naruszenia prawa.

9 Sąd odsyłający w pierwszej kolejności zauważa, że strony postępowania głównego są zgodne co do tego, iż porozumienia te pozostawały bez wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Sąd ten stoi jednak na stanowisku, że brzmienie art. 11 ust. 1 ustawy o prawie konkurencji odpowiada w swej istocie treści art. 101 ust. 1 TFUE, a zatem ustawa ta winna być stosowana zgodnie z ustanowionymi w prawie Unii wymogami. Sąd ten podkreśla ponadto, że istnieje oczywisty interes w tym, aby przepisy lub pojęcia wywodzące się z prawa Unii były przedmiotem jednolitej wykładni. W drugiej kolejności sąd ten stwierdza, że na podstawie dotychczasowego orzecznictwa Trybunału dotyczącego art. 101 ust. 1 TFUE nie można z całą pewnością ustalić, czy porozumienia takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym mogą zostać uznane za porozumienia mające na celu ograniczenie gry rynkowej w rozumieniu tego postanowienia.

10 W tych okolicznościach Augstākā tiesa (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy analizowane w niniejszej sprawie porozumienie podpisane pomiędzy wynajmującym lokale handlowe a sprzedawcą detalicznym (najemcą referencyjnym), które ogranicza prawo wynajmującego do decydowania indywidualnie, bez uprzedniej zgody owego najemcy referencyjnego, o innych umowach najmu lokali handlowych na rzecz potencjalnych konkurentów tego najemcy referencyjnego, należy uznać za porozumienie pomiędzy przedsiębiorcami, którego celem jest uniemożliwienie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE?

2) Czy przy ocenie zgodności tego porozumienia z postanowieniami art. 101 ust. 1 TFUE należy dokonać analizy struktury rynku, a jeżeli tak – to w jakim celu?

3) Czy siła rynkowa stron rozpatrywanego w niniejszej sprawie porozumienia oraz jej potencjalny wzrost stanowią okoliczności, które należy wziąć pod uwagę przy ocenie zgodności tego porozumienia z postanowieniami art. 101 ust. 1 TFUE?

4) Czy w celu oceny istoty porozumienia i ustalenia, czy ma ono znamiona porozumienia zakazanego, konieczne jest zbadanie jego potencjalnych skutków na rynku; ponadto czy okoliczność, że ma ono wpływ na rynek, może wystarczyć do orzeczenia, iż porozumienie to odpowiada pojęciu zakazanego porozumienia, efektem czego ocena tego, czy rzeczywiście doszło do niekorzystnych skutków, jest zbyteczna?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

11 Należy sprawdzić to, czy Trybunał jest właściwy, aby udzielić odpowiedzi na przedstawione mu pytania. W swym postanowieniu odsyłającym Augstākā tiesa (sąd najwyższy) podnosi, że rozpatrywane w postępowaniu głównym porozumienia dotyczą sytuacji o czysto wewnętrznym charakterze i nie wywierają wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi. W konsekwencji art. 101 TFUE nie ma zastosowania w sporze rozpatrywanym w postępowaniu głównym.

12 W tym względzie należy stwierdzić, że Trybunał wielokrotnie uznawał swoją właściwość do orzekania w przedmiocie wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczących przepisów prawa Unii w sytuacjach, w których stan faktyczny postępowania głównego sytuował się poza zakresem bezpośredniego stosowania tego prawa, lecz w których przepisy tego prawa znalazły zastosowanie do sprawy za pośrednictwem prawa krajowego, które dostosowuje się, ze względu na rozwiązania sytuacji czysto krajowych, do rozwiązań przyjętych w prawie Unii. W takich bowiem przypadkach zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału istnieje określony interes Unii Europejskiej w tym, by celem uniknięcia przyszłych rozbieżności w wykładni przepisy lub pojęcia przejęte z prawa Unii były interpretowane w sposób jednolity, bez względu na warunki, w jakich mają być stosowane (zobacz w szczególności wyroki: Allianz Hungária Biztosító i in., C-32/11, EU:C:2013:160, pkt 20; a także FNV Kunsten Informatie en Media, C-413/13, EU:C:2014:2411, pkt 18).

13 Zdaniem sądu odsyłającego sytuacja taka zachodzi w przypadku art. 11 ust. 1 łotewskiej ustawy o prawie konkurencji ze względu na to, iż w przepisie tym zawarta została istota treści art. 101 ust. 1 TFUE.

14 W konsekwencji należy stwierdzić, że Trybunał jest właściwy do udzielenia odpowiedzi na przedłożone mu pytania.

W przedmiocie pytania pierwszego

15 Zadając swe pierwsze pytanie, sąd odsyłający chce w istocie ustalić, czy art. 101 ust. 1 TFUE należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż umowa dzierżawy znajdującego się w centrum handlowym lokalu wielkopowierzchniowego zawiera postanowienie uprawniające najemcę do sprzeciwienia się wynajmowi znajdujących się w tym centrum powierzchni handlowych innym najemcom, skutkuje sama w sobie tym, że celem tej umowy jest ograniczenie konkurencji w rozumieniu tego postanowienia.

16 Należy przypomnieć, że zakazem przewidzianym w art. 101 ust. 1 TFUE objęte jest porozumienie, którego „celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz wspólnego rynku". Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału począwszy od wyroku LTM (56/65, EU:C:1966:38) alternatywny charakter tej przesłanki wyrażony za pomocą spójnika „lub" skutkuje w pierwszej kolejności koniecznością zbadania samego celu porozumienia, z uwzględnieniem kontekstu gospodarczego, w jakim ma być ono stosowane (zobacz w szczególności wyroki: Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo; a także Allianz Hungária Biztosító i in., C-32/11, EU:C:2013:160, pkt 33).

17 W ten sposób, jeżeli ustalono, że dane porozumienie ma antykonkurencyjny cel, nie ma potrzeby sprawdzać tego, jakie są jego skutki dla konkurencji. Niemniej jednak w przypadku, gdy wyniki analizy treści porozumienia nie wskazują na wystarczający stopień jego szkodliwości dla konkurencji, należy zbadać jego skutki, a do objęcia go zakazem wymagane jest, by spełnione były przesłanki wskazujące na faktyczne zapobieganie, ograniczanie lub zakłócanie konkurencji w odczuwalny sposób (zob.

wyroki: Allianz Hungária Biztosító i in., C-32/11, EU:C:2013:160, pkt 34; CB/Komisja, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, pkt 52; a także Dole Food i Dole Fresh Fruit Europe/Komisja, C-286/13 P, EU:C:2015:184, pkt 116).

18 Jeśli chodzi o pojęcie ograniczenia konkurencji „ze względu na cel" Trybunał rozstrzygnął już, że należy je interpretować w sposób zawężający i że można je stosować tylko do niektórych rodzajów współpracy między przedsiębiorstwami, które są szkodliwe dla konkurencji w stopniu wystarczającym do tego, aby można było uznać, iż nie ma konieczności badania ich skutków (zob. podobnie wyrok CB/Komisja, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, pkt 58). Orzecznictwo to dotyczy okoliczności, w której pewne rodzaje współpracy między przedsiębiorstwami można, z uwagi na sam ich charakter, uznać za szkodliwe dla prawidłowego funkcjonowania normalnej konkurencji (wyrok CB/Komisja, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, pkt 50 i przytoczone tam orzecznictwo).

19 W tym względzie przyjęto, że pewne mające znamiona zmowy zachowania, takie jak te, które prowadzą do horyzontalnego ustalania cen, należy uznać za mogące ze swej istoty wywoływać tak negatywne skutki dla, w szczególności, ceny, ilości czy jakości towarów czy usług, iż dla celów zastosowania art. 101 ust. 1 WE nie ma potrzeby wykazania, że wywołują one faktyczne skutki rynkowe (zob. podobnie w szczególności wyrok Clair, 123/83, EU:C:1985:33, pkt 22). Z doświadczenia wynika bowiem, że tego rodzaju zachowania skutkują obniżeniem wielkości produkcji i zwyżką cen, pociągając za sobą ostatecznie nieprawidłowy podział zasobów, czego szkodliwe konsekwencje ponoszą w szczególności konsumenci (wyrok CB/Komisja, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, pkt 51).

20 Ze względu na przypomniane powyżej orzecznictwo kryterium prawne mające istotne znaczenie dla ustalenia tego, czy dane porozumienie stanowi takie ograniczenie konkurencji „ze względu na cel", związane jest więc ze stwierdzeniem, iż takie porozumienie cechuje się samo w sobie, z punktu widzenia konkurencji, stopniem szkodliwości wystarczającym do tego, aby można było uznać, że nie ma konieczności badania jego skutków (zob. podobnie wyrok CB/Komisja, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, pkt 57).

21 W niniejszym przypadku umowy rozpatrywane w postępowaniu głównym to umowy dzierżawy zawierane pomiędzy z jednej strony centrami handlowymi a z drugiej strony spółką Maxima Latvija, które to podmioty, zgodnie z posiadanymi przez Trybunał aktami sprawy, nie konkurują ze sobą. Choć Trybunał rozstrzygnął już, że tego rodzaju okoliczność nie stoi w żaden sposób na przeszkodzie temu, aby dane porozumienie mogło zawierać ograniczenie konkurencji „ze względu na cel" (zob. podobnie wyrok Allianz Hungária Biztosító i in., C-32/11, EU:C:2013:160, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo), należy jednak stwierdzić, że umowy takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym nie zaliczają się do porozumień, w odniesieniu do których przyjęto, iż można je uznać za szkodliwe dla prawidłowego funkcjonowania konkurencji z uwagi na sam ich charakter.

22 Jeśliby nawet postanowienie umowne takie jak to rozpatrywane w postępowaniu głównym – przy założeniu, że jego zawarcie w umowach zostanie ustalone – potencjalnie skutkowało ograniczeniem konkurentom spółki Maxima Latvija dostępu do pewnych centrów handlowych, w których spółka ta prowadzi sklepy wielkopowierzchniowe, okoliczność taka nie musi jednoznacznie wiązać się z tym, że zawierające to postanowienie umowy ze względu na sam jego charakter wyłączają, ograniczają lub naruszają konkurencję na rynku właściwym, czyli lokalnym rynku detalicznym produktów spożywczych.

23 Ze względu bowiem na kontekst ekonomiczny, w jakim stosowane są porozumienia takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, na podstawie analizy ich treści, biorąc pod uwagę okoliczności przedstawione przez sąd odsyłający, nie można jednoznacznie wskazać stopnia szkodliwości dla konkurencji wystarczającego do tego, aby można było uznać te porozumienia za mające znamiona ograniczenia konkurencji ze względu na cel w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE.

24 Uwzględniając całokształt powyższych względów, na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż art. 101 ust. 1 TFUE należy interpretować w taki sposób, że okoliczność, iż umowa dzierżawy znajdującego się w centrum handlowym lokalu wielkopowierzchniowego zawiera postanowienie uprawniające najemcę do sprzeciwienia się wynajmowi znajdujących się w tym centrum powierzchni handlowych innym najemcom, nie skutkuje sama w sobie tym, że celem tej umowy jest ograniczenie konkurencji w rozumieniu tego postanowienia.

W przedmiocie pytań od drugiego do czwartego

25 Zadając pytania od drugiego do czwartego, które należy przeanalizować łącznie, sąd odsyłający zastanawia się w istocie, w jakich okolicznościach umowy dzierżawy takie jak te rozpatrywane przez sąd odsyłający mogą zostać uznane za mające znamiona porozumienia, którego skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE.

26 Trybunał rozstrzygnął w tym względzie, że ocena wpływu porozumienia na konkurencję wymaga uwzględnienia kontekstu gospodarczego i prawnego, w jaki ono się wpisuje i w którym wraz z innymi porozumieniami może mieć kumulatywny wpływ na konkurencję (wyrok Delimitis, C-234/89, EU:C:1991:91, pkt 14 i przytoczone tam orzecznictwo; a także postanowienie Unilever Bestfoods/Komisja, C-552/03 P, EU:C:2006:607, pkt 84).

27 W niniejszym przypadku ocena wpływu rozpatrywanych w postępowaniu głównym umów na grę rynkową wiąże się w pierwszej kolejności z uwzględnieniem całokształtu czynników warunkujących dostęp do rynku referencyjnego, aby w ten sposób dokonać oceny tego, czy potencjalny konkurent ma rzeczywiste i konkretne możliwości wejścia na stałe na obszar oddziaływania handlowego objętych tymi umowami centrów, w szczególności poprzez zajęcie przestrzeni handlowych w znajdujących się na tym obszarze innych centrach handlowych czy też innych przestrzeni handlowych poza tymi centrami. W tym celu należy w szczególności uwzględnić dostępność i przystępność nadających się do sprzedaży gruntów znajdujących na danych obszarach oddziaływania handlowego, a także – bariery ekonomiczne, administracyjne i prawne stojące na przeszkodzie wejściu nowych konkurentów na te obszary (zob. analogicznie wyrok Delimitis, C-234/89, EU:C:1991:91, pkt 20, 21).

28 W drugiej kolejności należy dokonać oceny warunków, w przypadku spełnienia których można uznać, że mamy do czynienia ze swobodną grą podaży i popytu na rynku referencyjnym. W tym względzie należy dysponować nie tylko wiedzą o liczbie i wielkości obecnych na tym rynku podmiotów gospodarczych, lecz również – o stopniu koncentracji tego rynku, o przywiązaniu klientów do istniejących na nim marek oraz o funkcjonujących na nim modelach konsumpcji (zob. analogicznie wyrok Delimitis, C-234/89, EU:C:1991:91, pkt 22).

29 Dopiero jeśli po przeprowadzeniu pogłębionej analizy kontekstu ekonomicznego i prawnego, w jaki wpisują się rozpatrywane w postępowaniu głównym umowy, a także cech szczególnych rynku referencyjnego, stwierdzone zostanie, że dostęp do tego rynku został utrudniony ze względu na funkcjonowanie na nim szeregu podobnych umów, konieczne będzie przeprowadzenie analizy tego, w jakim zakresie umowy te przyczyniają się do ewentualnego wprowadzenia barier na tym rynku, przy czym oczywiście zakazane są tylko umowy, które przyczyniają się do tego w znaczący sposób (zob. analogicznie wyrok Delimitis, C-234/89, EU:C:1991:91, pkt 23, 24). To, w jakim stopniu każda z rozpatrywanych w postępowaniu głównym umów przyczynia się do wystąpienia tego skumulowanego skutku polegającego na zablokowaniu dostępu do rynku, jest uzależnione od zajmowanej przez strony umów pozycji rynkowej oraz czasu, na jaki umowy te są zawierane (zob. analogicznie wyrok Delimitis, C-234/89, EU:C:1991:91, pkt 25).

30 Należy ponadto wyjaśnić, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału art. 101 ust. 1 TFUE nie ogranicza tej oceny jedynie do faktycznych skutków, ponieważ ocena ta musi uwzględniać również potencjalne skutki danego porozumienia lub praktyki dla konkurencji (zobacz podobnie wyrok Asnef-Equifax i Administración del Estado, C-238/05, EU:C:2006:734, pkt 50 i przytoczone tam orzecznictwo).

31 Uwzględniając całokształt powyższych ustaleń, na pytania od drugiego do czwartego należy odpowiedzieć, że umowy dzierżawy takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym mogą zostać uznane za mające znamiona porozumienia, którego skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE, jeśli po przeprowadzeniu pogłębionej analizy kontekstu ekonomicznego i prawnego, w jaki wpisują się te umowy, a także cech szczególnych danego rynku referencyjnego, okaże się, że znacząco przyczyniają się one do ewentualnego wprowadzenia barier na tym rynku. To, w jakim stopniu każda z tych umów przyczynia się do tego wprowadzenia barier, jest uzależnione od zajmowanej przez strony umów pozycji rynkowej oraz czasu, na jaki umowy te są zawierane.

W przedmiocie kosztów

32 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 101 ust. 1 TFUE należy interpretować w taki sposób, że okoliczność, iż umowa dzierżawy znajdującego się w centrum handlowym lokalu wielkopowierzchniowego zawiera postanowienie uprawniające najemcę do sprzeciwienia się wynajmowi znajdujących się w tym centrum powierzchni handlowych innym najemcom, nie skutkuje sama w sobie tym, że celem tej umowy jest ograniczenie konkurencji w rozumieniu tego postanowienia.**

2) **Umowy dzierżawy takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym mogą zostać uznane za mające znamiona porozumienia, którego skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE, jeśli po przeprowadzeniu pogłębionej analizy kontekstu ekonomicznego i prawnego, w jaki wpisują się te umowy, a także cech szczególnych danego rynku referencyjnego, okaże się, że znacząco przyczyniają się one do ewentualnego wprowadzenia barier na tym rynku. To, w jakim stopniu każda z tych umów przyczynia się do tego wprowadzenia barier, jest uzależnione od zajmowanej przez strony umów pozycji rynkowej oraz czasu, na jaki umowy te są zawierane.**

Podpisy